

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Sammanträdesdatum

2018-05-23

§ 82

KS 157/17

Uppdrag om att utarbeta förslag för genomförande av en Fritidsbank i Mölnåls

Beslut

Utredningen noteras och översänds till kommunstyrelsen för kännedom.

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i december 2017 kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att utarbeta ett förslag på hur en Fritidsbank kan förverkligas i Mölnåls stad. Nämnden gav i sin tur kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att ta utarbeta förslaget.

Fritidsbanken är ett bibliotek med sport- och fritidsprylar där alla, oavsett ålder, kan låna utrustning. Den skulle bidra till ett smart återbruk och skapa förutsättningar för att fler, främst barn- och ungdomar, får chans att prova på och hitta en fritidsaktivitet.

Förutsättningar för en Fritidsbank i Mölnåls stad är god då såväl idrottsföreningar som olika förvaltningar i staden ser vinster med en Fritidsbank. Deras stöd skapar legitimitet och status för en Fritidsbank. I nuläget har emellertid inte någon ideell förening meddelat kultur- och fritidsförvaltningen att de har kapacitet att ta ett operativt ansvar för en Fritidsbank. Kultur- och fritidsnämnden bör därför, som huvudman, få i uppdrag att under hösten 2018 organisera och iordningställa en Fritidsbank i Mölnåls stad i avsikt att sköta verksamheten på prov under åren 2019, 2020 och 2021.

Verksamheten kan med fördel placeras i en inhyrd lokal i Pedagoger Park.

För att etablera en väl fungerande Fritidsbank i Pedagoger Park värderar utredningen att det behövs 50 tkr för att ställa i ordning lokalen. Den löpande driften beräknas uppgå till 350 tkr år 2018, 710 tkr år 2019 med, 720 tkr år 2020 och med 730 tkr år 2021.

En eventuell Fritidsbank bör utvärderas av extern utredare. En sådan utvärderingsrapport ska visa antalet utlåningar, samverkansformer med ideella organisationer och förvaltningar i staden samt belysa samhällsnyttiga effekter.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Sammanträdesdatum

2018-05-23

Ärendets behandling

Kultur- och fritidsnämnden har behandlat ärendet den 17 maj 2018, § 41.

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämndens förslag till arbetsutskottet

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens utredning om hur en fritidsbank kan förverkligas i Mölnåls och översänder den till kommunstyrelsen för vidare handläggning.

Ledamöternas förslag till beslut

Marie Östh Karlsson (S) föreslår att arbetsutskottet noterar utredningen och översänder den till kommunstyrelsen för kännedom. Förslaget antas.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kultur- och fritidsnämnden

Sammanträdesdatum

2018-05-17

§ 41

KFN 204/17

Fritidsbank i Mölnåls

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens utredning om hur en Fritidsbank kan förverkligas i Mölnåls och översänder den till Kommunstyrelsen för vidare handläggning.

Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav i december 2017 Kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att utarbeta ett förslag på hur en Fritidsbank kan förverkligas i Mölnåls stad. Nämnden gav i sin tur Kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att ta utarbeta förslaget.

Fritidsbanken är ett bibliotek med sport- och fritidsprylar där alla, oavsett ålder, kan låna utrustning. Den skulle bidra till ett smart återbruk och skapa förutsättningar för att fler, främst barn- och ungdomar, får chans att prova på och hitta en fritidsaktivitet.

Förutsättningar för en Fritidsbank i Mölnåls stad är god då såväl idrottsföreningar som olika förvaltningar i staden ser vinster med en Fritidsbank. Deras stöd skapar legitimitet och status för en Fritidsbank. I nuläget har emellertid inte någon ideell förening meddelat Kultur- och fritidsförvaltningen att de har kapacitet att ta ett operativt ansvar för en Fritidsbank. Kultur- och fritidsnämnden bör därför, som huvudman, få i uppdrag att under hösten 2018 organisera och iordningställa en Fritidsbank i Mölnåls stad i avsikt att sköta verksamheten på prov under åren 2019, 2020 och 2021.

Verksamheten kan med fördel placeras i en inhyrd lokal i Pedagogen Park.

För att etablera en väl fungerande Fritidsbank i Pedagogen Park värderar utredningen att det behövs 50 tkr för att ställa i ordning lokalen. Den löpande driften beräknas uppgå till 350 tkr år 2018, 710 tkr 2019 med, 720 tkr år 2020 med och med 730 tkr år 2021.

En eventuell Fritidsbank bör utvärderas av extern utredare. En sådan utvärderingsrapport ska visa antalet utlåningar, samverkansformer med ideella organisationer och förvaltningar i staden samt belysa samhällsnyttiga effekter.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kultur- och fritidsnämnden

Sammanträdesdatum

2018-05-17

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens utredning om hur en Fritidsbank kan förverkligas i Mölnåls och översänder den till Kommunstyrelsen för vidare handläggning.

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Justerandes sign

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "J".

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "PT".

Utdragsbestyrkande

N/A
SYSTEM

TJÄNSTESKRIVELSE
2018-02-15 1 (6)

Dnr KFN 204/17

Kultur- och fritidsnämnden

Fritidsbank i Mölnåls

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens utredning om hur en Fritidsbank kan förverkligas i Mölnåls och översänder den till Kommunstyrelsen för vidare handläggning.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav i december 2017 Kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att utarbeta ett förslag på hur en Fritidsbank kan förverkligas i Mölnåls stad. Nämnden gav i sin tur Kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att ta utarbeta förslaget.

Fritidsbanken är ett bibliotek med sport- och fritidsprylar där alla, oavsett ålder, kan låna utrustning. Den skulle bidra till ett smart återbruk och skapa förutsättningar för att fler, främst barn- och ungdomar, får chans att prova på och hitta en fritidsaktivitet.

Förutsättningar för en Fritidsbank i Mölnåls stad är god då såväl idrottsföreningar som olika förvaltningar i staden ser vinster med en Fritidsbank. Deras stöd skapar legitimitet och status för en Fritidsbank. I nuläget har emellertid inte någon ideell förening meddelat Kultur- och fritidsförvaltningen att de har kapacitet att ta ett operativt ansvar för en Fritidsbank. Kultur- och fritidsnämnden bör därför, som huvudman, få i uppdrag att under hösten 2018 organisera och iordningställa en Fritidsbank i Mölnåls stad i avsikt att sköta verksamheten på prov under åren 2019, 2020 och 2021.

Verksamheten kan med fördel placeras i en inhyrd lokal i Pedagoger Park.

För att etablera en väl fungerande Fritidsbank i Pedagoger Park värderar utredningen att det behövs 50 tkr för att ställa i ordning lokalen. Den löpande driften beräknas uppgå till 350 tkr år 2018, 710 tkr 2019 med, 720 tkr år 2020 med och med 730 tkr år 2021.

En eventuell Fritidsbank bör utvärderas av extern utredare. En sådan utvärderingsrapport ska visa antalet utlåningar, samverkansformer med ideella organisationer och förvaltningar i staden samt belysa samhällsnyttiga effekter.

Beredning

Kultur- och fritidsförvaltningen tillsatte en arbetsgrupp bestående av två tjänstemän på avdelningen Förening- och idrott. Arbetsgruppen har hämtat kunskap genom dialog och avstämning med:

- Yttrandet över motion från Kajsa Hamné (M), Ingvar Paulsson (M) och Johan Ahlsell (M) från 28 februari 2017 om etablering av en Fritidsbank i Mölnådal.
- Föreningen Fritidsbanken.
- Fritidsbanken i Frölunda Torg, Göteborg.
- Aspelin och Ramm, Pedagogen park.
- Kommunnätverket förening och idrott, Göteborgsregionen.
- Idrottsföreningar i Mölnådal.
- Nätverket för integration i Mölnådal (kyrkor och föreningar).
- Social- och arbetsmarknadsförvaltningen, arbetsmarknadsenheten, Mölnådal stad.
- Boendesamordnare på Kultur- och fritidsförvaltningen, Mölnålds stad.
- Tekniska Förvaltningen stadsmiljö, Mölnålds stad.
- Lokalförsörjningen, Mölnålds stad.
- Vård- och omsorgsförvaltningen, "Handtaget", Mölnålds stad.
- Stadsjurist, Mölnålds stad.
- Folkhälsosamordnare, Mölnålds stad.

Fritidsbankens ändamål

Fritidsbanken är ett bibliotek med sport- och fritidsprylar där alla, oavsett ålder, kan låna utrustning. Utgångspunkten är att det är gratis att låna och inga deponerings- eller förseningsavgifter tas ut. Det huvudsakliga syftet är att uppmuntra spontanidrottande och ge alla möjlighet att prova på nya aktiviteter. Inriktningen är att materialet i banken är skänkt. Det innebär att Fritidsbanken tar emot fritidsutrustning som ligger oanvända och som folk har tröttnat på. Banken medverkar på så sätt med ett smart resursutnyttjande och återbruk. Tanken är också att verksamheten blir en del i arbetet med en god folkhälsa, jämlikhet och integration.

Föreningen Fritidsbanken

Föreningen Fritidsbanken är en ideell organisation som hjälper kommuner/organisationer som vill starta fritidsbankverksamhet. Villkoret är att man betalar en initial medlemsavgift på 5 000 kr och ställer sig bakom de tre viktiga reglerna; alla får låna, allt är gratis och fokus på miljö genom återbruk. Som medlem får man tillgång till marknadsföringsmaterial som skyltar, profilkädder, roll-ups och flaggor, liksom tillgång till en gemensam webbplats för information och idéutbyte i nätverket "Fritidsbanken". Sedan hösten 2016 samarbetar Fritidsbanken med Riksidrottsförbundet för att utveckla verksamheten.

Fritidsbanker i andra kommuner

År 2013 öppnades den första Fritidsbanken i Deje i Forshaga kommun. Framgången där har medfört att över 60 fritidsbanker har etablerats runt om i Sverige sedan dess. I Göteborgsregionen har Göteborg tre stycken fritidsbanker, Härryda och Öckerö varsin. Tillväxten fortgår och nu närmast planerar Partille och Ale att starta Fritidsbanker.

Reflektioner och synpunkter från dialog- och avstämningsmöten

Huvudmannaskap: Huvuddelena av landets Fritidsbanker drivs i kommunal regi. Några sköts av en eller flera idéburna organisationer i gemenskap. Eventuellt kan partnerskap tecknas mellan idéburna organisationer och kommunen. Föreningen Fritidsbanken upplever att verksamheten fungerar bäst där kommunerna har det huvudsakliga ansvaret, antingen via en eller flera förvaltningar. Föreningen har som krav att det ska finnas en anställd platsansvarig som företräder och utvecklar verksamheten.

Bemanning: En Fritidsbank måste ha en stabil organisation för att fungera bra. En erfaren platsansvarig bör därför anställas. Därutöver kan verksamheten ta emot personer som behöver praktik, arbetsträning eller feriearbete. Frivilliga volontärer kan också bli ett stöd till den ordinarie driftorganisationen.

Lokalens utformning och placering: Fritidsbanken bör få en central plats i samhället, gärna strategisk placerad i förhållande till idrottarenor eller näridrottsplatser. Totalt behövs omkring 150-200 m². Lokalen ska vara lätt att nå och utformning ska vara inbjudande. Helheten ska inspirera låntagarna till att vilja testa olika aktiviteter. Lokalen bör gärna formas som en välkomnande mötesplats.

Verksamheten ska "signalera" ordning och reda och det ska råda samma servicetänk som i ett bibliotek. En centralt placerad Fritidsbank kan kompletteras med enkla lokala utrustningsförråd eller utlämningsställen i vissa bostadsområden.

Öppettider: Öppettiderna måste bestämas utifrån de lokala förutsättningarna, men sträva efter att i så stor grad som är möjlig anpassa öppettiderna efter låntagarna. Fritidsbanken bör kunna bistå både enskilda på fritiden och elever under skoltiden. Generellt har Fritidsbankerna öppet på några eller alla vardagar mellan kl 11.00 och 18.00 samt några timmar på en helgdag. Därtill utökar många sina öppettider under skollov.

Utrustning: Fritidsbanken ska tillhandahålla utrustning för sport och fritidsverksamhet. För att ta in "rätt" typ av material bör banken föra statistik över utlåningen. På så sätt får man en uppfattning om vilken utrustning som är mest attraktiv. Samtidigt är det angeläget att behålla säsongbetonad utrustning som inte användes så ofta och som är dyra (skridskor, tält, skidor, ridhjälm osv). Fritidsbanken ska dock inte ta emot musikinstrument och kläder. Utgångspunkten är också att Fritidsbanken inte köper in någon utrustning.

Samverkan med ideella organisationer: Det är angeläget att skapa en samverkan med föreningar, främst idrottsföreningar. Deras stöd skapar legitimitet och status. Några Fritidsbanker har styrgrupper där representanter från ideella organisationer medverkar. För att samverkan ska lyckas behöver föreningarna uppleva att Fritidsbanken även är ett stöd för deras ordinarie verksamhet. De ska kunna låna utrustning vid olika föreningsarrangemang, idrottsskolor och "prova på"-aktiviteter för barn- och ungdomar. Föreningarna blir på så sätt en viktig förmedlare av Fritidsbankens service. Samverkan kan också i förlängningen leda till att fler söker sig till föreningslivet.

Förvaltningsövergripande samverkan i Mölnåls stad: Fritidsbanken ska främst ha låntagare i fokus. Efter samtal med företrädare för olika kommunala verksamheter kan arbetsgruppen skönja flera tillkommande mervärden.

Boendesamordnarna på Kultur- och fritidsförvaltningen, enheten Samhälls- och ungdomsarbete meddelar att en fritidsbank skulle vara till nytta för många barn- och ungdomar, kanske främst för de som lever under knappa förhållanden. Det är dock viktigt att hålla i minnet att alla, gammal som ung, är välkomna att låna. Informationen om utlåningsreglerna bör stå på olika språk.

För att öka tillgängligheten kan en centralt placerad Fritidsbank kompletteras med förråd/filialer i några bostadsområden. Samordnarna kan i viss mån bistå med förmedling av utrustning i "sina" bostadsområden under förutsättning att Fritidsbanken iordningställer lokala förråd samt svarar för transporter av efterfrågad utrustning.

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen (SAF) bedömer att verksamheten kan fungera bra för personer som behöver arbetsträning. SAF tar i så fall ekonomiskt ansvar och arbetsgivaransvar för praktikanter. SAF kan även i viss mån bistå med att reparera utrustning som lämnas till Fritidsbanken. De har redan idag en verkstad där man reparerar cyklar m.m.

Tekniska Förvaltningen (TEF) kan hjälpa till med att samla in utrustning, främst via återvinningscentralerna (ÅVC). De får en hel del sportutrustning som mycket väl kan återanvändas i en Fritidsbank. Ett sätt kan vara att placera containrar, särskilt avsedda för utrustning som kan lämnas till Fritidsbanken, på stadens ÅVC.

Vård- och omsorgsförvaltningen, funktionshinderområdet. "Handtaget" bedriver daglig verksamhet med personer som omfattas av LSS. Handtagsgruppen tycker att en Fritidsbank skulle berika Mölnåls stad. Handtaget kan bistå i viss mån med arbetskraft men kanske framför allt med särskilda insatser vid hämtning och lämning av utrustning.

Fritidsbank i förhållande till det kommunal uppdraget

Mölnåls stads grundläggande uppgift är att utveckla och upprätthålla ett väl fungerande lokal-samhälle genom att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, både inom obligatoriska och frivilliga områden. Verksamheten ska präglas av ett effektivt resursutnyttjande.

Utifrån Fritidsbankens hörnstenar där alla medborgare oavsett bakgrund, kön och ålder får låna sport- och fritidsutrustning samt inriktningen på resurseffektivt återbruk bedömer stadsjuristen på Stadsledningsförvaltningen att en Fritidsbank har ett allmänt intresse och faller inom ramen för den kommunala befogenheten.

För att undvika att konkurrera med lokal sporthandlare bör dock utlåningstiden begränsas till 14 dagar.

Lokalisering av Fritidsbank i Mölnåls stad

Arbetsgruppen har granskat lämpliga lokaler i centrala Mölnåls. Vi har tittat på såväl lokaler som förvaltas av staden (interna) och som har en privat ägare (externa). När det gäller de interna lokalerna tittade vi främst på möjligheter i idrottsanläggningarna Aktiviteten och Åby ishall/isstadion. Skälet var att där finns stabila skötselorganisationer med erfaren personal som kan ge stöd till en nystartad Fritidsbank.

Aktiviteten och Åby ishall/isstadion: Idrottsanläggningarna ligger tämligen strategiskt och är lättillgängliga med goda parkeringsmöjligheter. I nuläget finns det emellertid inte några lediga ytor som snabbt kan anpassas för en Fritidsbank. Det betyder att det krävs omfattande om- och tillbyggnader för att få en väl fungerande Fritidsbank.

Pedagogen Park, hyresvärd Aspelin och Ramm: Representanter från Aspelin och Ramm Fastigheter AB kontaktade arbetsgruppen i ett tidigt skede. De meddelade att de känner till Fritidsbankskonceptet och är intresserade att få verksamheten till Pedagogen Park. Den passar in i områdets övriga funktioner och ligger i led med deras mål att ta samhällsansvar. Det finns också en lämplig lokal, på drygt 190 m² i markplan för ändamålet. De är villiga att upplåta lokalen till en kraftig subventionerad hyra under tre år. Vid behov kan de även utföra nödvändiga anpassningar för en sådan verksamhet.

Efter en gemensam syn av lokalen kunde arbetsgruppen slå fast att lokalens utformning och läge passar mycket bra för ändamålet. Endast några mindre justeringar behövs för att den ska kunna tas i bruk. Tillgängligheten med parkeringsmöjligheter, bussförbindelser och gång- och cykelvägar är god.

Ekonomi

Arbetsgruppen har tagit fram en ekonomisk kalkyl för att driftsätta en Fritidsbank i Mölnåls stad (se bilaga). Utgångspunkten är att Kultur- och fritidsnämnen erhåll både investerings- och driftmedel för ändamålet. Nämnden anställer en platsansvarig samt hyr en extern lokal i Pedagogen Park. Av kalkylen framgår att det behövs ett investeringsanslag på 50 tkr år 2018 samt särskilt driftanslag år 2018 med 350 tkr, 2019 med 710 tkr, år 2020 med 720 tkr och år 2021 med 730 tkr.

Bedömning

Förutsättningar för en Fritidsbank i Mölnåls stad är goda. Den bidrar till ett smart återbruk av sport och fritidsutrustning och skapar förutsättningar för att fler, främst barn- och ungdomar, får chans att prova på och hitta en fritidsaktivitet.

Föreningslivet och särskilt idrottsföreningar kommer att stödja verksamheten, speciellt om de själva får låna utrustning i fritidsbanken. Det är också tänkbart det finns Mölnålsbor som vill bidra med ideella insatser. Vidare kan verksamheten fungera för personer som behöver arbetsträning och praktikplatser.

Dnr KFN 204/17

Arbetsgruppen kan emellertid konstatera att, idrottsföreningarna/organisationerna i Mölnåls stad som vi har pratat med, inte i nuläget har kapacitet och intresse att ta ett operativt ansvar för en Fritidsbank i Mölnåls.

Arbetsgruppen ser stora värden att införliva en Fritidbanksverksamhet i någon av stadens idrottsanläggningar. För det krävs dock stora investeringar i form av om- och tillbyggnader vilket tar tid och medför omfattande kostnader. Istället förordar arbetsgruppen att staden prövar verksamheten under en avgränsad "projektid" på tre år, i Pedagogen Park. På så sätt kan man också sätta upp mål för Fritidsbanken som sedan kan mätas och utvärderas. En utvärdering bör göras av en extern utredare.

Om verksamheten uppfyller alla ställda mål kan staden ta hänsyn till behovet av en plats för en långsiktig Fritidsbank, exempelvis vid kommande upprustningar av befintliga idrottsanläggningar.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Bilaga

- Ekonomisk kalkyl för Fritidsbanken i Mölnåls stad åren 2018 - 2021

Annika Stedner
Förvaltningschef

Mats Nygaard
Avdelningschef